

N:o 35.

Ank. till Riksd. Kansli d. 12 Febr. 1867, kl. 11 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition om förändrad lydelse af 10 § i Kongl. Kungörelsen den 13 November 1860 angående den allmänna beväringen.

Ifrågavarande nådiga Proposition har af begge Kamrarne blifvit remitterad till Lag-Utskottet, som i följd deraf åligger, att i ärendet afgifva yttrande.

Den omförmälda Kongl. Kungörelsen angående allmänna beväringen innehåller i 10 §:n:

“Under krig eller när eljest Wi pröfve Rikets försvar det påkalla, vilje Wi till vapentjenst uppbåda antingen alla beväringssklasserna eller ock större eller mindre del af den eller de klasser, Wi finne nödigt, vare sig från hela Riket eller endast från vissa landsorter, utan afseende derpå, huruvida eller till huru stor del beväringen inom Rikets öfriga landskap kallas till vapen.“

Ehuru detta stadgande icke syntes innefatta hinder för Kongl. Maj:t att uppbåda större eller mindre del af beväringssmanskaper, för att betrygga eller förbereda försvaret af ett eller flera områden af landet, har Kongl. Maj:t likväl funnit ordalydelsen sådan, att den möjligen kunde lemna rum för olika tolkning, hvarigenom tvekan kunde uppstå, der sådan icke borde förefinnas; i anseende hvar till och då, på sätt sednare tids händelser ådagalagt, för betryggande af ett lands försvar vore nödvändigt, att dess armé kunde hastigt mobiliseras, emedan i motsatt fall lätt inträffade, att landet befunno sig öfverrumpladt af en inträngande fiende; samt Kongl. Maj:t under sådana omständigheter och med hänsyn till nuvarande organisation af Svenska arméen, den der bestode af öfvad stam och mindre öfvad förstärkning eller beväring, funnit det vara af högsta vikt,

att vid tillfällen då den politiska ställningen visade sig mindre lugn eller lät befara utbrott af ett krig, Kongl. Maj:t måtte vara fullt berättigad, att i god tid uppbåda förstärkningen, helst klokhets och försigtighet bjöde, att icke den stående hären eller stammen skickades i striden, utan att hafva i sina led upptagit den dithörande förstärkningen, hvilken i sådant fall borde, för att kunna uppfylla sin bestämmelse, vara på förhand öfvad, Kongl. Maj:t begärt Riksdagens medgifvande, att åt 10 § i ofvanberörda Kongl. Kungörelse finge gifvas följande förändrade lydelse:

“Under krig eller *eljest*, när *Wi finne omtanken för Rikets säkerhet* det påkalla, vilje vi till vapentjenst uppbåda antingen alla beväringssklasserna eller ock större eller mindre del af den eller de klasser, *Wi finne nödigt*, vare sig från hela Riket eller endast från vissa landsorter, utan afseende derpå, huruvida eller till huru stor del beväringen inom Rikets öfriga landskap kallas till vapen.“

Lag-Utskottet har tagit detta ärende i öfvervägande; och ehuru Utskottet för sin del anser afsigten med den gällande bestämmelsen i förenämnda författning hafva varit enahanda med hvad genom den nu föreslagna ordalydelsen skulle uttryckas, och således icke någon skilnad, beträffande Kongl. Maj:ts rättighet att uppbåda beväring, i sjelfva verket inträder genom den föreslagna förändringen af §:ns lydelse; likväl och då, med afseende å möjligheten af en sådan tolkning, som i den Kongl. Propositionen förutsattes, det torde befinnas angeläget att undanröja all tvekan härom, så att icke, vid utbrottet af ett krig, Kongl. Maj:t må finna sig satt i nödvändighet att, i anseende till beväringens bristande öfning och deraf beroende mindre krigsduglighet, genast kasta i striden hela den stående arméen, hvarigenom till förstärkningens ledning icke någon stam öfverblefve, får Utskottet vördsamt tillstyrka, att Riksdagen ville

bifalla hvad Kongl. Maj:t i omförmälda hänseende föreslagit.

Stockholm den 8 Februari 1867.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

Reservationer:

Reservationer:

af Herr *Bälter Sven Ersson*: Om förhållandet verkligen är sådant som pluraliteten inom Lag-Utskottet antagit, att den förändrade lagbestämmelse, som i detta Betänkande förordas, icke innebär någon annan mening än den som föreslagits att i dess ställe utmönstras, utan endast är afsedd att förtydliga densamma, så torde en sådan förändring destomera vara rent af obehöflig, som tillämpningen af denna lag, efter all sannolikhet, icke kommer att besörjas af andra än sådana, som kunna rätt uppfatta dess betydelse.

Om deremot, såsom jag förmodar, meningen af det föreslagna nya stadgandets lydelse: "när Wi finne omtanken för Rikets säkerhet det påkalla", har sin förklaring uti det syfte, som finnes uttalad i den af Rikets Ständer vid sistlidna riksdag behandlade och underkända Kongl. Propositionen N:o 43, för så vidt den afsåg en del eller helst alla bevaringsynglingars större vapenöfning, *emot ersättning* under uppgifna vilkor, och man i följd deraf, äfven under fredstid, "vid tillfällen, då den politiska ställningen visar sig mindre lugn", eller kan uppgifvas vara mindre lugn (och när kan den väl icke uppgifvas vara sådan?) kan förvänta en del, möjligen alla bevaringsynglingarnes uppkallande till så stor vapenöfning, *utan ersättning*, att de i exercis och vapnens handtering kunna mäta sig med indelta arméens soldater, utan att den högst ojemna tunga, som indelningsverket medför, i ringaste mån utjemnas, så kan jag destomindre förorda den Kongl. Propositionens antagande, som jag anser den lemna rum för ett nästan obegränsadt godtycke, hvaraf kommande generationer torde få erfara nu icke ens anade följder.

I denna reservation instämmer Herr *S. Rosenberg*.